

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag
till lag om ändring av gruvlagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att gruvlagen ändras så att den helhetsbetonade planeringen av markanvändningen förbättras och att miljökonsekvenserna beaktas inom utmål, hjälpområden för utmål och inmutningsområden.

Dessutom föreslås att giltighetstiden för inmutningen förkortas.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge och föreslagna ändringar.....	3
2. Propositionens verkningar	4
3. Beredningen av propositionen	4
DETALJMOTIVERING	5
1. Lagförslaget	5
2. Ikraftträdande.....	6
LAGFÖRSLAGET	7
om ändring av gruvlagen	7
BILAGA.....	9
PARALLELLTEXT	9
om ändring av gruvlagen	9

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Riksdagen har genomfört en totalrevidering av byggnadslagen den 19 januari 1999 när den antog den nya markanvändnings- och bygglagen (132/1999) genom vilken byggnadslagen (370/1958) upphävdes. Markanvändnings- och bygglagen liksom de ändringar i vissa andra lagar som gjorts i samband med den trädde i kraft den 1 januari 2000.

I samband med områdesanvändning och byggande skall förutom markanvändnings- och bygglagen också flera andra lagar tillämpas. När det gäller den övriga lagstiftningen påverkas områdesanvändningen mest av väg- lagstiftningen och annan nätverkslagstiftning, den reviderade naturskydds- och skogslagstiftningen, avfalls- och kemikalielagstiftningen, vattenlagstiftningen, lagstiftningen om skyddet av kulturvärden samt marktäcks- och gruvlagstiftningen. Också vid planeringen av och beslut om ordnandet av utnyttjandet av miljön med stöd av dessa andra lagar skall de mål och planer för markanvändningen som finns i markanvändnings- och bygglagen beaktas i enlighet med vad som särskilt bestäms om detta. I samband med totalrevideringen av byggnadslagstiftningen gjordes mindre ändringar även i annan ovannämnd lagstiftning, dock med undantag av gruvlagen (503/1965).

När riksdagen antog markanvändnings- och bygglagen förutsatte den samtidigt att regeringen utreder den ömsesidiga tillämpningen av gruvlagen respektive den nya byggnadslagstiftningen och avlåter vid behov till riksdagen lagförslag som tryggar den helhetsbetonade planeringen av markanvändningen och beaktandet av miljökonsekvenser inom utmål och inmutningsområden.

I samband med behandlingen av regeringens proposition (RP 101/1998 rd) om ändring av byggnadslagstiftningen fäste riksdagen uppmärksamhet vid förhållandet mellan gruvlagen och planeringen av markanvändningen. Riksdagens miljöutskott konstaterade i sitt betänkande (MiUB 6/1998 rd) att enligt uppgifter som utskottet erhållit är planering-

en av markanvändningen förenad med vissa problem i områden där gruvdrift och anknytande industri är placerade i områden med bosättning. I dessa fall gäller det att tillgodose kraven på boende, trafik, industriproduktion, mineralutgrävningar, spridning av täckmassor, vatten- och avloppsförsörjning, avloppsvattenhantering, markanvändning och miljöskydd. Utskottet konstaterade vidare att inom inmutningar eller utmål åsidosätter dock gruvlagstiftningen annan lagstiftning. Av denna anledning är inte övergripande planering och styrning av markanvändningen i dessa områden möjlig. Enligt betänkandet finner miljöutskottet det viktigt att en markanvändning, som ser till ett samlat samhälligt intresse, säkerställs inom dessa områden.

Problematiskt med tanke på planeringen av markanvändningen är särskilt att gruvlagen inte tryggar samordningen av de eventuellt motstridiga behov av olika slag som ansluter sig till markanvändningen inom utmål, hjälpområden för utmål eller inmutningsområden.

Tillämpningsproblem i området mellan naturvårdslagen (1096/1996) och gruvlagen löstes genom en lag om ändring av 71 § gruvlagen (1103/1996) som antogs i samband med naturvårdslagen. I 71 § 2 mom. gruvlagen finns bestämmelser om iakttagande av vissa bestämmelser i naturvårdslagen när tillståndsärenden avgörs och andra myndighetsbeslut fattas samt i övrigt när åtgärder enligt gruvlagen vidtas.

Det centrala målet för den nya markanvändnings- och bygglagen är att öka påverkningsmöjligheterna för dem som bor på området samt öka planeringsprocessens öppenhet och växelverkan. Gruvlagen kan anses vara bristfällig även med tanke på kommunens och områdesinvånarnas påverkningsmöjligheter samt miljökonsekvenserna.

I propositionen föreslås att gruvlagen skall revideras så att möjligheterna att beakta den helhetsbetonade planeringen av markanvändningen och miljökonsekvenserna inom utmål, hjälpområden för utmål och inmutningsområden förbättras.

Planeringen av områdesanvändningen ses i markanvändnings- och bygglagen mer helhetsbetonat som ett medel för samhällsut-

vecklingen, områdesanvändningen och miljöpolitiken. I den nya lagstiftningen framhävs också den betydelse som planeringen av områdesanvändningen har för utvecklandet av verksamhetsmöjligheterna för näringslivet. Syftet med planeringen av markanvändningen är att samordna olika slags behov som riktas mot områdesanvändningen.

I det nya plansystemet enligt markanvändnings- och bygglagen och i bestämmelserna om innehållet i planerna beaktas även på olika sätt de behov som gruvdriften har som en del av näringslivet. I 5 § definieras de gemensamma målen för områdesplaneringen i dess helhet. Enligt bestämmelsen är målet för områdesplaneringen bl.a. att främja verksamhetsbetingelserna för näringslivet. På motsvarande sätt förutsätts i de bestämmelser som gäller kraven på innehållet i planerna att vid uppgörandet av både landskapsplaner och generalplaner uppmärksamhet fästs vid verksamhetsbetingelserna för näringslivet. I plansystemet enligt den nya lagen betraktas ju också landskapsplanen och generalplanen som de viktigaste plantyperna med tanke på verksamhetsbetingelserna för gruvdriften.

I bestämmelserna om planläggningen framhävs också starkare än tidigare behovet att hålla planerna à jour. Det ankommer på landskapsförbundet att göra upp och à jour hålla landskapsplanen. På motsvarande sätt ankommer det på kommunen att göra upp och à jour hålla generalplanen och detaljplanen. Ur gruvdriftens synvinkel kan planernas aktualitet komma upp framför allt då det är fråga om att skapa förutsättningar för exploateringen av en ny malmfyndighet.

Av Finlands markareal omfattas ca 22 700 kvadratkilometer, dvs. ca sju procent, av generalplaner med rättsverkningar och ca 6 000 kvadratkilometer, dvs. ca två procent, av detaljplaner. Största delen av dessa områden är i bebyggda områden och på strandområden.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga nämnvärda ekonomiska verkningar eller verkningar i fråga om organisation. Propositionen kan bedömas öka arbetsbelastningen i samband med planeringen av gruvprojekt och myndigheternas be-

handling av ärenden som rör gruvprojekt endast i mindre utsträckning. Å andra sidan kan det bedömas att ett som helhet bättre ekonomiskt resultat kan ofta nås genom att behoven i anslutning till planeringen av områdesanvändningen beaktas. Propositionen syftar till att förbättra den helhetsbetonade planeringen av markanvändningen och beaktandet av miljökonsekvenser inom utmål, hjälpområden för utmål samt inmutningsområden. Dessutom skall kommunernas möjligheter att påverka planeringen av markanvändningen förbättras.

3. Beredningen av propositionen

När riksdagen antog markanvändnings- och bygglagen förutsatte den samtidigt att regeringen utreder den ömsesidiga tillämpningen av gruvlagen respektive den nya byggnadslagstiftningen och avlåter vid behov till riksdagen lagförslag som tryggar den helhetsbetonade planeringen av markanvändningen och beaktandet av miljökonsekvenser inom utmål och inmutningsområden. Med anledning av riksdagens kläm påbörjade handels- och industriministeriet beredningen av den föreslagna ändringen av gruvlagen.

Propositionen har beretts av handels- och industriministeriet i samarbete med miljöministeriet. I samband med beredningen hördes representanter för Finlands Kommunförbund samt gruvindustriföretag.

Propositionen har skickats ut på remiss till justitieministeriet, inrikesministeriet, miljöministeriet, Geologiska forskningscentralen, Finlands Kommunförbund, Kaivannaisteollisuusyhdistys ry, Kiviteollisuusliitto ry, sameetinget samt till vissa kommuner, miljöcentraler och gruvindustriföretag.

Remissinstanserna har i allmänhet understött ändringsförslagen. Synpunkterna i utlåtandena har beaktats i mån av möjlighet.

Ärendet har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunförvaltning i enlighet med 8 § kommunallagen (365/1995).

Propositionen har färdigställts vid handels- och industriministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

Gruvlagen

6 §. I 6 § gruvlagen uppräknas de situationer då en fyndighet inte får inmutas. Det föreslås att till 6 § 1 mom. 6 punkten fogas semesterbostad som ett inmutningshinder. Ntida semesterbostäder kan till sin utrustning och sitt värde vara jämförbara med permanenta bostäder. Med semesterbostad avses en sådan semesterbostad för vilken byggnadslov beviljats eller som har byggts innan byggnadslagen trätt i kraft i en kommun där det vid tiden för byggandet inte har krävts byggnadslov. Som semesterbostad skall dock inte betraktas mindre och lättbyggda byggnadsverk för vilka det inte krävs bygglov enligt markanvändnings- och bygglagen.

I momentets 8 punkt föreslås att en fyndighet inte skall få inmutas utan särskilda skäl på ett område som omfattas av en detaljplan eller av en generalplan med rättsverkningar om kommunen motsätter sig detta av någon grundad anledning som har samband med områdesanvändningen.

Enligt punkten skall sökanden begära ett utlåtande av kommunen när det gäller ett område som omfattas av en detaljplan eller av en generalplan med rättsverkningar. Enligt 8 § 1 mom. 3 punkten gruvlagen skall man i ansökan uppge att inmutningshinder enligt 6 § gruvlagen inte förefinns. På grund av att en ny 8 punkt föreslås bli fogad till paragrafen blir den nuvarande 8 punkten en ny 9 punkt.

10 §. I 10 § föreslås att minimigiltighetstiden för inmutningen skall förkortas från två år till ett år. Med nuvarande undersökningsmetoder är ett år en tillräckligt lång tid för att en inmutning med liten areal skall kunna undersökas.

22 §. Det föreslås att i 1 mom. intas en bestämmelse enligt vilken vid utmålsläggning skall beaktas förutom de krav som malmfyndighetens kvalitet och omfattning ställer också de behov som ansluter sig till planeringen av användningen av området i fråga. Detta betyder för det första att de planer med rätts-

verkningar som avses i markanvändnings- och bygglagen och som gäller för området i fråga skall beaktas så att deras genomförande inte märkbart försvåras. Dessutom skall de behov av planläggning inom området som eventuellt är anhängiga beaktas så att uppgörandet av en plan inte försvåras. Å andra sidan skall vid planläggningen beaktas gällande inmutningar eftersom dessa kan leda till utmålsläggning. Eftersom ett utmåls läge obetingat sammanfaller med malmfyndighetens läge, kan det föreslagna utmålet stå i strid med gällande eller anhängiga planer för markanvändningen. I en dylik kollisionssituation skall bedömningen av hur betydelsefullt det är att genomförandet av nämnda planer försvåras ske med hjälp av en intressejämförelse mellan den nytta som kommer att fås och de olägenheter som kommer att medföras av det planerade gruvprojektet.

När ett sådant hjälpområde utanför utmålet som avses i 22 § 4 mom. anvisas bör de behov som ansluter sig till planeringen av områdesanvändningen beaktas på samma sätt som konstateras ovan i fråga om utmål. Då anvisandet av ett hjälpområde inte i likhet med utmål är bundet vid fyndighetens läge, finns det när det gäller ett hjälpområde i praktiken i allmänhet mer rörelsefrihet och fler möjligheter att beakta behoven i anslutning till planeringen av markanvändningen än när det gäller ett utmål.

I markanvändnings- och bygglagen har man vidare omfattat en princip enligt vilken syftet med planläggningen är bl.a. att främja verksamhetsbetingelserna för näringslivet såsom gruvdriften. Det kan finnas behov av att revidera en plan för att förhållandena mellan gruvdrift och annan markanvändning skall kunna avgöras då en fyndighet med exploaterbara gruvmineraler upptäcks inom ett planområde.

23 §. Eftersom en ny 7 punkt enligt förslaget skall fogas till paragrafens 1 mom., skall samtidigt 1 mom. 5 och 6 punkter ändras lagtekniskt. Punkt 5 föreslås dessutom bli ändrad så att uttrycket "jordregister- eller tomtboksutdrag", vilka har slopats, ersätts med

det nuvarande begreppet "utdrag ur fastighetsregistret". I den nya 7 punkten föreslås att ett utlåtande av kommunen skall begäras i samband med en utmålsansökan om kommunen inte i ett tidigare sammanhang har hörts i ärendet. Om kommunen redan har hörts t.ex. i samband med ett konsekvensbedömningsförfarande enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994), behöver inte ett nytt utlåtande om utmålsansökan begäras av kommunen. För att behoven i anslutning till planeringen av områdesanvändningen skall kunna beaktas krävs att handels- och industriministeriet vid behand-

lingen av en utmålsansökan förfogar över uppgifter om alla eventuella planer som gäller på området och om de planärenden som är anhängiga.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i gruvlagen av den 17 september 1965 (503/1965) 6 § 1 mom. 6 punkten, 10 § 2 mom., 22 § 1 och 4 mom. samt 23 § 1 mom. 5 och 6 punkten, av dessa lagrum 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1625/1992, samt

fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag 1625/1992, en ny 8 punkt, varvid den nuvarande 8 punkten blir 9 punkt, samt till 23 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 208/1995, en ny 7 punkt som följer:

6 §

Fyndighet må icke inmutas (inmutningshinder):

6) på mindre än 50 meters avstånd från byggnad som används eller skall användas som bostad, semesterbostad eller arbetslokal, från för sådan byggnad reserverad tomt eller byggnadsplats, där arbete för bygget påbörjats, från offentlig byggnad eller inrättning, från elektrisk ledning eller transformator med över 35 000 volts spänning, inte heller i en trädgård eller park i anslutning till bostadsbyggnad;

8) utan särskilda skäl på ett område som omfattas av en detaljplan eller av en generalplan med rättsverkningar om kommunen motsätter sig detta av någon grundad anledning som har samband med användningen av området;

9) på kyrkogård eller begravningsplats.

10 §

Med beaktande av den uppskattade omfattningen och arten av de undersökningar som behövs är inmutningen i kraft i minst ett år

och högst fem år från utfärdandet av mutsedeln.

22 §

Om inte inmutningshinder föranleder annat, skall utmål utgöra ett enhetligt område samt till storlek och form motsvara praktiska krav, och en del av området skall utgöra inmutningsområde. I utmål får medtas sådana områden, som är nödvändiga för fyndighetens nyttjande såsom industri-, förråds-, avfalls- och bostadsområden samt områden för vägar, transportanläggningar, kraft- och vattenledningar samt avlopp, liksom även områden i närheten av fyndigheten, där till fyllnadsjord vid gruvdriften lämplig jordart eller annat såsom tillsatsmaterial vid förädling av gruvprodukter nödvändigt material förekommer. Vid utmålsläggning skall dessutom de behov som ansluter sig till planeringen av områdesanvändningen beaktas.

Om ett område som behövs för vägar, transportanläggningar, kraft- eller vattenledningar, avlopp eller avfallsområde eller för en transportled som brutits på tillräckligt djup under markytan inte ansluts till ett utmål, kan ett sådant nödvändigt område anvisas utanför utmålet (hjälpområde). Ett hjälpområde skall anvisas så att utomstående orsakas minsta möjliga olägenhet och så att de

behov som ansluter sig till planeringen av områdesanvändningen samtidigt beaktas.

23 §

Till utmålsansökan skall fogas

5) utdrag ur fastighetsregistret för de fastigheter som utmålsläggningen gäller;

6) förslag till namn för utmålet;

7) ett utlåtande av kommunen eller en utredning över att kommunen har beretts tillfälle att yttra sig i saken, om inte kommunen redan har hörts i ärendet.

Denna lag träder i kraft den 20.

Helsingfors den 6 oktober 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Handels- och industriminister *Sinikka Mönkäre*

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i gruvlagen av den 17 september 1965 (503/1965) 6 § 1 mom. 6 punkten, 10 § 2 mom., 22 § 1 och 4 mom. samt 23 § 1 mom. 5 och 6 punkten, av dessa lagrum 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1625/1992, samt

fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag 1625/1992, en ny 8 punkt, varvid den nuvarande 8 punkten blir 9 punkt, samt till 23 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 208/1995, en ny 7 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Fyndighet må icke inmutas (inmutningshinder):

6) på mindre än 50 meters avstånd från byggnad som varaktigt användes eller skall användas såsom bostad eller arbetslokal, från för sådan byggnad reserverad tomt eller byggnadsplats, där arbete för bygget påbörjats, från offentlig byggnad eller inrättning, från elektrisk ledning eller transformator med över 35 000 volts spänning, *ej heller i trädgård eller i park* i anslutning till bostadsbyggnad;

6) på mindre än 50 meters avstånd från byggnad som används eller skall användas som bostad, *semesterbostad* eller arbetslokal, från för sådan byggnad reserverad tomt eller byggnadsplats, där arbete för bygget påbörjats, från offentlig byggnad eller inrättning, från elektrisk ledning eller transformator med över 35 000 volts spänning, *inte heller i en trädgård eller park* i anslutning till bostadsbyggnad;

8) utan särskilda skäl på ett område som omfattas av en detaljplan eller av en generalplan med rättsverkningar om kommunen motsätter sig detta av någon grundad anledning som har samband med användningen av området;

8) på kyrkogård eller begravningsplats.

9) på kyrkogård eller begravningsplats.

10 §

Med beaktande av den uppskattade omfattningen och arten av de undersökningar som behövs *inmutning* är i kraft i *minst två* år och högst fem år från utfärdandet av mutsedeln.

Med beaktande av den uppskattade omfattningen och arten av de undersökningar som behövs *är inmutningen* i kraft i *minst ett* år och högst fem år från utfärdandet av mutsedeln.

22 §

Utmål skall, såframt ej inmutningshinder annat föranleda, utgöra ett enhetligt område samt till storlek och form motsvara praktiska krav, och en del därav bör utgöra inmutningsområde. I utmål må medtagas sådana områden, som äro nödvändiga för fyndighetens nyttjande såsom industri-, förråds-, avfalls- och bostadsområden *ävensom* områden för vägar, transportanläggningar, kraft- och vattenledningar samt avlopp, *så ock* områden i närheten av fyndigheten, där till fyllnadsjord vid gruvdriften lämplig jordart eller annat såsom tillsatsmaterial vid förädling av gruvprodukter erforderligt material finnes.

Anslutes icke område, som erfordras för vägar, transportanläggningar, kraft- eller vattenledningar eller avlopp eller avfallsområde, till utmål, må sådant nödvändigt område *ävensom* transportled, vilken brutits på tillräckligt djup under markytan, med minsta möjliga olägenhet för utomstående anvisas utanför utmålet (hjälpområde).

Om inte inmutningshinder föranleder annat, skall utmål utgöra ett enhetligt område samt till storlek och form motsvara praktiska krav, och en del av området skall utgöra inmutningsområde. I utmål får medtas sådana områden, som är nödvändiga för fyndighetens nyttjande såsom industri-, förråds-, avfalls- och bostadsområden samt områden för vägar, transportanläggningar, kraft- och vattenledningar samt avlopp, liksom även områden i närheten av fyndigheten, där till fyllnadsjord vid gruvdriften lämplig jordart eller annat såsom tillsatsmaterial vid förädling av gruvprodukter nödvändigt material förekommer. Vid utmålsläggning skall dessutom de behov som ansluter sig till planeringen av områdesanvändningen beaktas.

Om ett område som behövs för vägar, transportanläggningar, kraft- eller vattenledningar, avlopp eller avfallsområde eller för en transportled som brutits på tillräckligt djup under markytan inte ansluts till ett utmål, kan ett sådant nödvändigt område anvisas utanför utmålet (hjälpområde). Ett hjälpområde skall anvisas så att utomstående orsakas minsta möjliga olägenhet och så att de behov som ansluter sig till planeringen av områdesanvändningen samtidigt beaktas.

23 §

Till utmålsansökan skall fogas

-
- 5) jordregister- eller tomtboksutdrag för de fastigheter, vilka beröras av utmålsläggningen; *samt*
6) förslag till namn för utmålet.

-
- 5) utdrag ur fastighetsregistret för de fastigheter som utmålsläggningen gäller;
6) förslag till namn för utmålet;
7) ett utlåtande av kommunen eller en utredning över att kommunen har beretts tillfälle att yttra sig i saken, om inte kommunen redan har hörts i ärendet.
-